

Hikmet Hükümenoğlu: 'Yüzleşmeden anlamadığımız için hikâye uyduruyoruz'

 hurriyet.com.tr/hikmet-hukumenoglu-yuzlesmeden-anlamadigimiz-icin-hikaye-uyduruyoruz-40201222

Yenal BİLGİCİ- Fotoğraflar: Muhsin AKGÜN

Ne anlatıyorsunuz 'Körburun'da?

- 1960'da başlayıp 1990'a kadar uzanan, kalabalık kadrolu bir roman bu. Genaçlıktan olgunluk dönemine doğru insanların aşklarının, tutkularının ve kurduğu hayallerinin nasıl değiştiğini anlatıyorum.

Romanın geçtiği dönem darbelerin, muhtıraların eksik olmadığı, sert bir dönem. Yayımlanmadan hemen önce bir darbe girişimi daha atlattı Türkiye. Değişen bir şey yok mu?

- Yok gibi. 1960'lar üzerine okuduğun zaman da üç aşağı beş yukarı aynı şeyleri okuyorsun. Tarihle yüzleşememe sendromumuz var. Sırf yüzleşmemek için kendi kendimize hikâyeler uyduruyoruz; Onlara inanmayı seçiyoruz. Sonra dönüp dolaşıp aynı şeyleri yaşıyoruz. Kendimizi kandırırken birbirimize de hasar veriyoruz.

Menderes'in uçağının düşmesiyle başlıyoruz; Kıbrıs'ın bölünmesine giden yolu, Yunanistan'la giderek artan gerilimi görüyoruz. Darbeler, muhtıralar derken bir ada dolusu insanın ayrı ayrı hikâyesini okuyoruz. Zor olmadı mı kurgulamak?

- Çok fazla hikâye olduğu için belki geceleri uykum kaçıyordu. Aklıma sürekli hikâyeler, detaylar geliyordu. Şuraya şunu, buraya bunu eklesem..

En çok hangi karakteri sevdiniz yazarken?

- Neriman Abla'yı.

Biraz Körburun'un hafızası gibi bir karakter...

- Evet. Çok da eğlenceli biri. Epey de küfrediyor. Beddua ediyor. Ciddi bir beddua dağarcığı var. Benim elbette o kadar birikimim yok bu konuda; gittim bir beddualar sözlüğü aldım bu yüzden.

Böyle bir sözlük mü var yahu?

- Var tabii... Dualar ve beddualar sözlüğü. Bir de biliyorsunuz, ansiklopedik boyutta argo ve küfür sözlüklerimiz var. İşte, Neriman böyle renkli bir dil kullanarak Körburun'da bir dönem yaşanan ciddi meseleleri anlatıyor.

Neyi mesela?

1964'te Rumlar'ın sınır dışı edilmesi var. Çok bilinmiyor. 6-7 Eylül'ü herkes iyi kötü biliyor ama 1964 biraz

karanlıkta. Kıbrıs olayları patlayınca, bizim hükümet elini güçlendirmek için bir nevi şantaj şeklinde, hatta açık açık "Türkiye'deki bazı Rumları sınır dışı edeceğiz" diyor. Yunan pasaportlu Rumların Türkiye'de oturmasına izin veren bir yasa var o zaman; İsmet İnönü onu kaldırıyor. Bu yasanın kapsadığı insanlara şu deniyor: "48 saatin var; malvarlığın dondurulacak; yanına ancak yirmi kilo ve yirmi dolar karşılığı olacak eşya alabilirsin."

Kaç kişiyi kapsamıştı bu uygulama?

13 bin kişi gitmiş böyle. Senin Türk pasaportun yok belki ama kuşaklar boyu Türkiye'de yaşamışsın; karının da mesela sadece Türk pasaportu var. Aileler de dağılmış yani. Zaten öncesinde 6-7 Eylül yaşanmış... Ülkedeki Rum nüfusunu bitiren 1964 oldu kısacası. Servetler de el değiştirmiş elbette. O dönemde Körburun'daki olayları işte Neriman anlatıyor.

Olayların doruğa tırmandığı noktada, çarpıcı bir linç sahnesi var kitapta...

- Evet, bugüne dek yazdığım en uzun ve beni en zorlayan bölüm. 100 küsur sayfa gidiyor sanırım... Neredeyse 70 karakter var orada. Bir nevi meydan okumaydı benim için, içerikten çok teknik olarak uykularımı kaçırdı.

Huzura erdiğim nokta, editörüm Sırma Köksal'ın bunu okuyup "Tamamdır" dediği andı.

Değişik dönemlerde ortaya çıkan, sürpriz bir rehber de mevcut 'Körburun'da: Antik Roma'nın filozof imparatoru Marcus Aurelius. Tavsiyeleriyle yol gösteriyor gibi. Neden onu seçtiniz?

Stoacı felsefe şu an Batı'da çok popüler... Sağlıklı yaşam, farkındalık çerçeveleri giderek genişliyor. Bana cazip gelen kısmı, soğukkanlı olması. Fevri tepkiler vermekten, ortalığı yıkmaktan uzak durmamızı öğütleyen bir hayat tarzı bu. Kitaptaki karakterlerin yaşadıkları civcivli anlarla bir tezat yaratmak için kullandım. Eğlenceli de oldu.

Dönemin popüler hayatı, modası, eğlence kültürünü de okuyoruz zaten romanınızda.

Epey Hayat dergisi okudum bunun için. İşin eğlenceli kısmı da buydu zaten. Naif bir yanı var o günlerin.

Bugünkü dünya da ileride bu gazeteleri karıştıranlara naif gelir mi dersiniz?

Gelmez sanki... Orada hâlâ devam eden bir toplum mühendisliği var. Bir modernite kurgulanıyor. Sonradan görmek eğlenceli. Alışılmadık bir örnek: Altmışların başında en önemli tartışma dergilerdeki İran sosyetesini. Bir de o dönem İran Şahı'nın düğünü var. Sabahtan akşama dek bunu konuşuyorlar. Haftalarca kapak konusu. O zaman baktığımız yerler biraz daha farklı.

PRENS ADALARI'NIN ONUNCUSU!

Benim gibi birçok okurun en sevdiği şeyi yapmışsınız; sıfırdan bir dünya inşa etmişsiniz.

Evet, Prens Adaları'nın onuncusu Körburun!

Bir batık ada vardı orada bildiğim... Biraz onun yerine geçmiş gibi.

Hakikaten bir batık ada var ama o çok küçük bir adaymış zaten. Üzerinde bir manastır varmış; belki birkaç tane de keçi. Körburun biraz daha büyük bir ada.

Peki neden mesela Büyükkada'da geçmiyor sizin hikâyeniz de Körburun'a ihtiyaç duydunuz?

Büyükada'nın tarihini, coğrafyasını bozmak istemiyordum. Kurgu için yeni bir coğrafya-tarih yaratma daha uygundu; hem böylesi benim de ilgimi çekiyor.

OKUR DA HAP İSTİYOR ARTIK

600 sayfalık uzun bir kitap; hem siyasete, toplum hayatına daha yakın duran içeriği hem de hacmiyle daha önceki kitaplarınızdan biraz ayrışıyor. Neden böyle bir yola saptınız?

- Ben de böyle bir şey yazmayı beklemiyordum ama oturup yazmaya başladıktan sonra niyesini sorgulamadım. Büyük bir hedefim yoktu. Mümkün olduğunca sakin, sessiz, kendimi sıkmadan yazmak istiyordum. Ama öykü anlatma işine kaptırdım kendimi... İşimiz bu tamam ama kısa öykü tekniğinden değil, ateş etrafında oturup anlatılan öykülerden bahsediyorum.

Anlattıkça da açıldınız herhalde...

Biraz onun sarhoşluğu da var. Roman yazmaktan ziyade bir sürü hikâye anlatmak istiyordum. Beri yandan bugün Türkiye'de uzun roman okutmak çok zor. Üstelik tam da 'kısa olanın' hüküm sürdüğü bir dönemdeyiz. Okuma alışkanlığı oraya yöneliyor. Bütün o 'Ot' dergileri falan. Yanlış da bulmuyorum ama kısa hikâye dediğimiz şey bile iki sayfa artık.

Hap gibi mi yani?

Evet, biraz öyle. Hap istiyor herkes. Vapurda, otobüs yolculuğunda bir öyküyü oturup bitirebiliyorsan iyi. Böyle bir dönemde 600 sayfalık bir kitap yayımlamak çok akıl kârı değil.

Körburun

Hikmet Hükümenoğlu

Can Yayınları

590 sayfa, 36 TL